

Голові разової спеціалізованої
вченої ради
в Національному університеті
«Одеська політехніка»
доктору економічних наук,
професору
Бавико О.Є.

РЕЦЕНЗІЯ

офіційного рецензента, доктора економічних наук, професора кафедри менеджменту Навчально-наукового інституту економіки та менеджменту Філіппова Володимира Юрійовича на дисертацію Корявченкової Тетяни Володимирівни «Соціально-економічне забезпечення розвитку підприємств креативних індустрій», подану до захисту в разову спеціалізовану вчену раду Національного університету «Одеська політехніка» на здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» за спеціальністю 051 «Економіка».

1. Актуальність теми дисертації

Сучасні виклики та глокалізація економічних відносин потребують формування сучасного теоретичного базису забезпечення розвитку креативних підприємств, які за своєю сутністю реалізують не лише економічні, а й соціальні, суспільно значущі цінності. Також варто зазначити, що креативні підприємства орієнтовані не лише на національні ринки, а й широкі можливості популяризації вітчизняних культурних продуктів у світовому просторі.

Статистичні дані підтверджують нарощення фінансово-економічних результатів діяльності підприємств сфери креативних індустрій в Україні попри складну соціально-політичну ситуацію та повномасштабне вторгнення РФ, відповідно, на сьогодні вони виступають джерелами економічного зростання нашої країни. Враховуючи не тривалий термін виокремлення креативних підприємств в окремий сектор та відсутність на цій підставі загальновизнаного теоретичного базису їх функціонування та розвитку, тематика дисертаційного дослідження є дуже актуальною. Також не можна не

акцентувати увагу на певних специфічних характеристиках підприємств цієї сфери, які унеможливають використання підходів до забезпечення розвитку підприємств інших сфер підприємницької діяльності.

2. Зв'язок теми дисертації з державними програмами, науковими напрямами Університету та кафедри

Робота виконувалася відповідно до комплексного плану науково-дослідних робіт Національного університету «Одеська політехніка» у межах держбюджетних тем «Розвиток підприємництва в умовах зростання турбулентності соціально-економічних процесів» (номер державної реєстрації 0120U105288, 2020-2022 рр.); «Моделювання інклюзивного розвитку підприємницької діяльності як складового елементу відновлення та модернізації інноваційної екосистеми України» (номер державної реєстрації 0122U201109, 2022-2024 рр.).

3. Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків та рекомендацій

Дисертаційна робота Корявченкової Тетяни Володимирівни присвячена постановці та вирішенню актуального наукового завдання щодо поглиблення теоретичних, методичних і практичних засад забезпечення розвитку підприємств креативних індустрій, як основних чинників економічного зростання та повоєнного відновлення України.

Вищезазначене твердження ґрунтується на тому, що у дисертаційному дослідженні вперше розроблений науковий підхід до соціально-економічного забезпечення розвитку підприємств креативних індустрій, який враховує не лише їх специфічні характеристики, а й сучасні та майбутні реалії господарювання. Основу такого підходу складає досягнення максимальної відповідності внутрішніх системних характеристик креативного бізнесу поточним та майбутнім параметрам простору їх життєдіяльності. Вирішення цього завдання лежить у площині проактивного використання можливостей, мінімізації специфічних протирічь креативної сфери та підвищення реляційної взаємодії з ключовими стейкхолдерами.

На основі обґрунтованого підходу, удосконалено організаційно-економічний механізм забезпечення розвитку креативних підприємств, а також методичний підхід до оцінювання простору їх господарювання за ключовими параметрами, які дозволяють ідентифікувати пріоритетні напрями досягнення / утримання ринкової стійкості як основного критерію розвитку підприємства. Особливої уваги заслуговує сукупність сформованих показників, які складають інформаційну базу пропонованого методичного підходу. Ці показники сформовані як за контрольованими (креативне лідерство, цифрове лідерство, організаційне лідерство), так і неконтрольованими параметрами (культурно-освітній, людській, інформаційно-комунікаційний потенціал регіону / країни).

Подальший науковий розвиток концепції креативних індустрій у значному ступені буде визначатися здобутками авторки щодо впорядкування понятійно-категоріального апарату в аспекті уточнення змісту продукту творчості, творчого продукту, креативних індустрій. Важливого значення має удосконалення підходів до класифікації підприємств креативних індустрій, яка на відміну від існуючих, що ґрунтуються на видах економічної діяльності, передбачає групування підприємств за специфікою творчого продукту та специфікою мереж ретрансляції / масштабування творчих продуктів. Важливого значення набуває також розширення традиційного інструментарію забезпечення розвитку підприємства в умовах нової нормальності новими формами партнерської взаємодії; інструментами персоніфікованого підходу до ключових груп стейкхолдерів (творців, ретрансляторів та споживачів соціально-культурних змістів); засобами цифрової трансформації, що дозволить посилити організаційно-комунікаційну складову оптимізації процесів продукування та пропонування соціально-культурних цінностей на новому якісному рівні.

4. Оцінка змісту роботи та повноти викладу результатів дисертації в опублікованих працях

Основні результати дисертаційної роботи опубліковані у 8 наукових працях загальним обсягом 4,81 д.а., з яких 3,88 д.а. належать особисто автору, у тому числі 1 стаття у періодичному науковому виданні іншої держави, 4 статті у фахових виданнях, 3 у матеріалах і тезах конференцій.

4. Практична цінність результатів дослідження

Вважаємо, що результати дисертаційного дослідження полягають у розробленні прикладних рекомендацій щодо використання креативними підприємствами запропонованих підходів, механізму та інструментів забезпечення розвитку креативного бізнесу на основі інтегрування ресурсного, процесного та організаційного підходів. Окремі результати дослідження використані у діяльності ДП «Національний палац мистецтв «Україна» (довідка № 01/01-17/229 від 08.12.2023 р.), ТОВ «Туристична компанія «Менестіс» (довідка № 11 від 12.09.2023 р.), ТОВ «Маркеторіум» (довідка від 11.12.2023 р.). Комітет Верховної Ради України з питань гуманітарної та інформаційної політики прийняв до уваги, запропонований авторкою підхід до типологізації креативних підприємств і пропозиції щодо змін статті 1 Закону України «Про культуру» (довідка від 02.11.2023 р.).

Результати дисертаційного дослідження використані у науково-дослідницькій діяльності Національного університету «Одеська політехніка» (довідка № 1697/174-07 від 12.10.2023 р.) та у навчальному процесі цього навчального закладу при викладанні навчальних дисциплін «Стратегія підприємницьких структур», «Формування бізнес-моделі підприємницьких структур», «Економіка підприємництва», «Сталий розвиток» (довідка № 1699/174-07 від 12.10.2023 р.).

5. Зауваження та дискусійні положення дисертаційної роботи

Поряд з позитивною оцінкою дослідження, за окремими положеннями, висновками та рекомендаціями, наведеними у дисертаційній роботі, слід

виділити наступні зауваження та дискусійні моменти, які мають рекомендаційний характер та слугують підставою для наукової дискусії:

1. Поділяючи аргументи авторки стосовно того, що основною метою розвитку підприємства є досягнення / утримання ринкової стійкості (с. 143), вважаю доцільним посилення змістовної складової цієї дефініції. Це дало б можливість більш чіткіше показати каузальний зв'язок між рівнем забезпечення розвитку підприємства та його ринковим позиціонуванням.

2. Усвідомлюючи обмеженість доступу до статистичних показників макроекономічного розвитку в цілому та сфери креативних індустрій зокрема в умовах повномасштабного вторгнення РФ, авторці все ж доцільно було б більш детально сконцентруватися на аналізі неконтрольованих параметрів простору їх життєдіяльності (культурно-освітній, людський, інформаційно-комунікаційний потенціал країни / регіону) в аналітичному розділі дослідження.

3. Запропоновані у третьому розділі дослідження напрями удосконалення соціально-економічного забезпечення розвитку досліджуваних креативних підприємств (с. 176-189) доцільно було б розподілити за аргументованим авторкою у першому розділі їх поділом на творців соціально-культурних змістів та їх мереж ретрансляції (масштабування) (с. 50).

7. Загальний висновок

Дисертаційна робота Корявченкової Тетяни Володимирівни на тему «Соціально-економічне забезпечення розвитку підприємств креативних індустрій», подана на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 051 – Економіка, є завершеним науковим дослідженням, виконаним здобувачем особисто. Про це свідчить актуальність проблематики дисертаційного дослідження, високий рівень наукової фахової підготовки здобувачки, результати аналітичного оцінювання та здатності до формування наукових висновків, що доводить як сама дисертаційна робота, так і опубліковані за темою дослідження праці.

Здобувачка зробила вагомий внесок у вирішення досліджуваної проблематики, яка має важливе значення для теорії та практики розвитку вітчизняних креативних підприємств. Робота містить обґрунтовані висновки та пропозиції, новизну та практичну значущість.

Викладене вище дає підстави зробити висновок про те, що за рівнем наукової новизни, теоретико-методичним і прикладним значенням отриманих результатів, дисертаційна робота на тему «Соціально-економічне забезпечення розвитку підприємств креативних індустрій» повністю відповідає спеціальності 051 – Економіка та вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44 зі змінами (згідно Постанови Кабінету Міністрів України від 21 березня № 341), а її автор – Корявченкова Тетяна Володимирівна, заслуговує присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» зі спеціальності 051 – Економіка.

Офіційний рецензент:

професор кафедри менеджменту

Національного університету

«Одеська політехніка»,

доктор економічних наук, професор

В.Ю. Філіппов